

Szerkesztő-iroda:

BELKIRÁLY-UTCA 6. SZÁM.

A lap szellemi részét illető minden közlemény ide intézendő.

ÉZIRATOK NEM ADATNAK VISSZA.

Megjelenik a lap minden nap, az ünnep- és vasárnapok kivételével.

Nemtelentől beküldött közlemények tekintetbe nem vétetnek.

K O L O Z S V Á R

Kiadóhivatal:

BELKÖZÉP-UTCA 4. SZÁM.

ELŐFIZETÉSI DÍJAK:

Egész évre	16 frt.
Fél évre	8 frt.
Negyed évre	4 frt.
Egy hónapra	1 frt 50 kr.

Egy szám ára 5 kr.

HIRDETÉSI DÍJAK:

Egy cm. tér ára 4 kr. — Gyárosok kereskedők és iparosok árkedvezmény részeseülnek. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.
Nyitlittér sora 20 kr.

A nagy munkaidő.

Kolozsvár, júl. 14.

Magyarország arat. A mi azt jeleníti, hogy a politikai kérdéseket félretettük, a keletről fenyegető kolerával, s a nyugatról kísértő anarkizmussal lehető keveset gondolkunk, politikusaink átváltoztak gazdakká, s a zöld asztalt zöld mezővel cseréltük föl. A közvélemény más közügyek helyett természetkilátásokkal foglalkozik, sőt még a bőrze is nem úgy nevezett „nagy események“, hanem cséplési eredmények hatása alatt áll. Ma a barázdák, csűrök és hombárok azok a források, melyekből hazánk közérdeklődése táplálkozik. S a jászberényi kiránduláson csak az találta el az igazságot, a ki azt mondta, hogy ma mindenkit jobban érdekel az, hogy a buza ára hat forint, mint — tehette volna hozzá — az Apponyi beszéde.

Hiába, még mindig tulnyomóan mezőgazdasági állam vagyunk. S a mi a helyzetet súlyosbítja, gazdálkodásunkban se szakítottunk bizonyos egyoldalúsággal és primitív rendszerrel. A természet szégye, elemi és egyéb csapások terhe befolyásolják sorsunkat, létünket. Ezekből pedig bőven kijutott ez évben is. A rossz időjárás, jég, tűz és rovarok pusztítása annyira lelohasztották reményeinket, hogy gazdáink áldozata, fáradsága, költsége nem találják meg az egyenértékűt. Népünk, illetőleg kis gazdáink között még nem hódított eléggé a biztosítás eszméje; a kötelező biztosítás is késik, mert magyar ember előtt még akkor is népszerűtlen a kötelező, ha különben saját javára szolgál. Így nem elég, hogy egész közgazdaságunk fél lábón áll, a mennyiben agrikultúr állam vagyunk, hanem még ez a fél láb sincs a kor követelményeinek megfelelően gondozva.

A gazda első nyomorúsága mindjárt a napszám viszonyoknál veszi kezdetét. Az utóbbi évek egyik állandó panasza a napszám drágaságára vonatkozik. Munkás népünk a területek szerint egyenlőtlenül van megosztva. Az anyaország közepé és déli része, Erdély északi fele állandó munkáshiányban szenvednek. Ott az északi, itt a székely megyék munkásaira szorulnak. De ez utóbbiak, kellő utánjárás hiányában inkább Romániában keresnek elhelyezést, semhogyni saját hazájuk belső részei felé rajzanának el.

Sok bajt okoz a mezőrendőri ügyek rendezetlen állapota is, melyen a már meghozott, de életbe még nem léptetett törvény lesz hivatva segíteni. A szorgal-

mas gazda minduntalan megkárosításoknak van kitéve, sőt birtokának kihasználásában is korlátozzák a helyi viszonyok, s a hanyag és lelkiismeretlen gazdák eljárásai, vagy mulasztásai.

Ezeket kívül káros visszahatással vannak az állategészségügyi és az utórvények rovására elkövetett visszaélések, ezeknek helyenként való laza kezelése, hiányos végrehajtása, s a különben is hiányos cselédtörvény gyöngye hatósági kezelése, miknek mind csak jó egy közgazdátás lehet orvosága.

Az ilyen, s ezekhez hasonló nehézségek még mindig csak inkább a termelést bénítják. Ezeket kívül vannak még az értékesítést gátló körülmények, a kifejezett világverseny, a nemzetközi kereskedelmi szerződések, a bőrzei, s a börtén kívüli viszonyok. Amerika, Argentína, s más távoli világ- és földrészek eddig nem befolyásolták mezőgazdaságunkat; de a mily mértékben terjed a szűz területek mivélés alá fogása, abban a mértékben szorulnak össze piacaink. A közelben Oroszország és Románia szintén félelmes elleneink a versenyben. E téren nekünk csak a gyorsaságban, s némileg kenyérterményeink kitűnő minőségében van a szerencsénk. Csak úgy van egy kis érezhetőbb forgalmunk, ha másokat megelőzünk, a mint ez évben is történik.

A mi a kereskedelmi szerződésekkel illeti, ezeknél kormányainkat mindig gazdasági érdekeink védelme vezette. De természetes, hogy mihelyest szerződésről van szó, mindjárt kölcsönös engedményeket kell föltételeznünk, mert ezek nélkül szerződés nem képzelhető. S e mellett ipari érdekeinkre is tekintettel kell lennünk, mert a mikor az országban ipart akarunk teremteni, ezzel első sorban épen mezőgazdasági érdekeinket igyekeznünk kielégíteni. Akkor leszünk mi gazdaságilag igazán függetlenek, mikor ipaunk annyira kifejlik, hogy nyers-terményeink itthon találjanak piacot, s földolgozott állapotban mennek külföldre. Igaztalanok tehát a kormány ellen irányuló, s az ipari törekvésekre is kiterjedő agrárius vádak, mert a mi mezőgazdaságunkra nézve olyan áldás volna egy erős hazai ipar, mint az eltikkadt mezőnek a jó eső.

Hogy pedig a bőrzei manipulációk, az ügynöki beavatkozások, s más spekulációk, melyek a vevők és eladók elválasztását szokták kiaknázni, forgalmunkat mennyire károsítják, s az értékesítési viszonyokat mennyire rontják: ezt termelőink és fogyasztóink na-

ponként szomorúan tapasztalják. Ezért volna jó, hogy gazdáink valamiközponti árucarnok-féle módot találjanak, mely ugyszólva: házi kezelés alatt állana, s az üzérkedés kizárásával direkt összeköttetésbe hozná a termelőt és a fogyasztót. Így az üzérkedés busás haszna közöttük oszlanék meg.

Hanem lassanként kibontakozunk a régi idők primitív maradványaiból, s az új kor kinövéséből, s az általános miveltség és a szakképzettség terjedésével mezőgazdaságunk is még csak ezután éri el virágkorát.

A jövő évi költségvetés. Az egyes minisztériumokban — most javában dolgoznak a jövő évi költségvetés összeállításán. E munkálatok előreláthatólag még e hó folyamán elkészülnek, de csak augusztus hó közepé táján fognak a minisztertanács elé kerülni megvitatás és végleges megállapítás céljából. Az egyes résztervezetek előirányzatai az eddigi keretben belül a főtelek elosztása tekintetében történnek kisebb-nagyobb változások. Egyedül a vallás- és közoktatásügyi minisztérium lépett fel jelentékenyebb követeléssel s arra tart igényt, hogy tárczájának dotációja felemeltesse, hogy így lehető legyen azoknak a terveknek keresztülvitele, a melyeket az új kultuszminiszter a közoktatásügy terén végzendő feladatok megoldása tekintetében működése első szakaszán kijelölt. A budget tulajdonképpen definitív megállapítása a szeptemberben kezdődő delegációk befejezése után, tehát csak októberben fog megtörténni.

A kormány nyári munkarendje.

A „Pol. Corr.“ budapesti levelezője azt írja, hogy a kormány az országgyűlési szünet alatt nem csak az 1895-ik évi állami költségvetés összeállításán fáradozik, hanem a Dunagőzhajózási vállalat, a szövetkezetekre és az ipari-szabadalmi jogokat kezelő vállalatok, a más fontos törvényjavaslatokat készít elő, hogy azok mindjárt az őz elején, az országgyűlés újból való összeülése után azonnal benyújthatók legyenek a képviselőházhoz. A kormány továbbá súlyt helyez arra, hogy a választási ügyekben valamint a többi már benyújtott javaslatok minél előbb tárgyalás alá vészenek. Így tehát tényekkel van megcáfolva Apponyi Albert grófnak imént Jászberényben tett azon állítása, hogy a kormány kimerített programját és munka és program nélkül áll. A mi pedig magát dr. Wekerle Sándor miniszterelnököt illeti, a miniszterelnök, mintán julius hó folyamán a költségvetéssel elkészült, augusztus elején választókerületébe megy és ott beszédet fog tartani. Augusztus 18-án visszatér Budapestre és azután a reformjavaslatok szövegével fog foglalkozni. Szeptember hó folyamán a miniszterelnök munkásságát a delegációk fogják igénybe venni és már október elején 1895-ik

évre szóló pénzügyi exopozéját előterjeszteni, mely alkalommal nyilatkozni fog a valuta-szabályozás állásáról és a benyújtandó közgazdasági javaslatokról.

Képviselőválasztás. Az ujverbázi választókerületben, a hol a nemzeti párt mindig nagyon megnehezítette a szabadelvűpárt győzelmét és rendszeren csak aránylag csekély többséggel győzött a szabadelvűpárt jelöltje, tegnap egyhangulag választották meg a szabadelvűpárti képviselőjelöltet. Mint Ujverbászról írják, a szabadelvűpárt jelöltje K o z m a László, a rendkívüli nagyszámú egybegyűlt választók által egyhangulag lett képviselőnek kikiáltva. Jellemző, hogy a nemzeti párt vezetőségének minden erőlködése dacára, ezuttal még jelöltre sem tudott szert tenni a kerületben, mert a választók közül a párt hívei egyenesen kijelentették, hogy az egyházpolitikai küzdelem után lehetetlen szavazniok nemzeti párti jelöltre.

A Memorandum-pör a Kurian.

Budapest, július 13.

A Memorandum-pör hőseinek semmiségi panaszai az előrelátott sorsra jutottak: a kir. Kuria elvetette dr. Rácz János és társainak minden semmiségi panaszát.

A legfelsőbb bíróság teljes négy napig kutatótt csak egyetlen egy olyan semmiségi ok után is e panaszok rengeteg föliánsai között, mely akár jogi, akár ténybeli igazságával kiállna a kritikát. — Hasztalan volt, nem talált egyetlen egyet sem. — A kik a hirhadt Memorandumban arczatlanul hazudtak fűt-fát össze-vissza ellenünk s a rágalm sarával dobáltak meg Európa előtt mindent, a mi csak magyar, nem tagadtunk meg magukat akkor sem, mikor megérdemelt büntetésük huza-vonáért, esetleg megsemmisítéséért tették meg az egyetlen lépést a semmiségi panaszok benyújtásával. Még ebben, quasi legyelmi kérényükben is halomra rakták az alaptalan vácsakat, pirulás nélkül hamisították meg a tényeket s rágalmazták vakmerően az eljáró magyar bíróság elnökét, esküdtiséket, hallgatóságot, sőt még Kolozsvár intelligens közönségét is.

Több kilogramm a sulya annak a türelmes, fehér papírosnak, melyet elejétől végig hamisított tényekkel, hazugsággal és rágalommal feketítették így be s elneveztek semmiségi panaszának.

Illet, kellett, jóleső szükség volt, hogy a kolozsvári magyar bíróság, a kolozsvári esküdtisék, a Kolozsvári közönség a „semmiségi panaszok“-ban rájuk szőrt sejtényes dolgok alól kitisztíttassanak. Ezt a purifikációt, ezt a leg-hathatósabb erkölcsi elégtételt jelentő rájuk nézve a legfelsőbb bíróság mai ítélete, mely a semmiségi panaszok eldobásával helyben hagyta a jury ítéletét, egyetlen kifogást sem talált a

bűnfenyítő tárgyalást vezető elnök eljárásában s a „fajgyűlölettel“, utcai inzultusokkal megvádolt derék városi magyarság részére is kimondja az elégtételt, mikor közönséges hazugságoknak bélyegzi e magas helyről azokat az alacsony főmedvényeket.

Ezekben is rejlik a Kuria mai ítéletének jelentősége, nem is tekintve most azt, hogy Ráczék s még egy csomó dákoromán szájhósti most már jópár évre megtisztul a Királyhágón túl közbékéje és rendje.

A kir. Kuria ítéletét ma déli fél 12 óra kor hirdette ki a szüneti büntető tanács élén Osztróvszky kuriai tanácselnök, ebben a rövid pár szóban:

„O felsége a király nevében. A m. kir. kuria Dr. Rácz János és társainak, ugy Dr. Frank Ámos, Brédicián Coriolán védőügyvédeknek semmiségi panaszait elveti.“

A mily rövid volt az ítélet, annyira hosszú volt a megokolása. Teljes három óranegyedig tartott, míg végig olvasta dr. Székely Ferenc kuriai bíró, a semmiségi panaszok referense.

A megokolás pontról pontra, aztán meg ezekre szedi a panaszok minden állítását s meggyőző erővel, az igazság higgadt tónusán czáfolja meg valamennyit.

Az 1800 sor megokolás érdemileg mindenben dr. Székely kuriai előadó érvelését teszi magáévá s ugyanazon okokból dobja el a panaszok mindenikét, a miket a tárgyalás folyamán a semmiségi panaszok pontjaival kapcsolatosan az előadó referádája nyomán a Magyarország után már köztünk.

Itt említjük fel azt a hirt is, hogy a budapesti rendőrség átiratot intézett a kuria elnökségéhez, melyben figyelmezteti, hogy a Memorandum-pör iratait el akarják lopni.

A meglepő hír szinte riasztólag hatott a kurian s az óriási aktahalmazt rögtön különös felügyelet alá helyezték. Az előadó az iratokat tanulmányozás után nyomban átadta a kuria igazgatójának, a ki az ülések után ismét átvette azokat s szoros zárral alá helyezte.

Valószínű, hogy így akarták megfúszítani a pörnek kuriai felülbírlatát. A mai határozat szerint azonban ez nem sikerült.

Gyujtogató kereskedők.

— Szenzációs elfogatások. —

Budapest, júl. 12.

A budapesti államrendőrség egy tekintélyes fővárosi fakeskedő-czég két tagját letartóztatta. Az elfogatás a letartóztatottak személységénél és társadalmi állásánál fogva nem-

A „KOLOZSVAR“ TÁRCZÁJA.**Az áldozat.**

Írta: VÉCEINÉ-JANKOVICH LUIZA.

Ott feküdt a faragott mennyezetes ágyban, csipkés, szalagos párnákon, s órászámra leste a falon elhúzó árnyak szeszélyes változó alakjait.

Bizony, nagyon egyhangú neme ez a szórakozásnak! Ezeknek a hol megnyúl, hol meg szélesre gömbölyűre futó torzképeknek a tanulmányozása, legfeljebb arra volt jó, hogy azok fel- és letűnéséből tudta, hogy ott kiün emberek járnak, vidám, boldog, egészséges emberek, kik örülhetnek e szép istenadta életnek.

Az ő szobáján, mely gazdag pompájával szinte ránehezedett pehely könnyű, vézna kis testvére, a beteg ápolókon és doktoron kívül csak ritkán keresték fel a látogatók, hisz hónapok óta eltiltottak tőle már minden csendháborítást, minden változatosságot, mely izgatóság hathatna beteg ingereire.

Csak nyugalom, egyformaság, háborítatlan csend, — így szólt a tudós professor urak óvó intézkedése; és nem rajtuk mult, ha lelkiismeretes gyógykezelésük ellenére, tulbuzgó gondoskodásuknak, melylyel az előkelő, dugdag kis páciens körülvétték, az hanyatlott napról-napra. — Gyengébb, sápadtabb, véznább lett.

És ez így ment hónapról hónapra. Komolyan kezdtek aggódni az orvos urak és beható

tanácskozás után a fiatal férjjel is közölték aggodalmukat.

— Ő méltóságának az állapota egyáltalában nem kielégítő. Sőt, mint némely újabb észlelt kórtünetek mutatják tartani lehet igen komplikált és talán évekig elhúzódó bajtól is, és ép ezért nekünk kötelességünk a dolgot méltósággal egész rideg könyörtelenségében tudatni.

Ő méltóságát, a báró urat nagyon lehangolta ez a hiób-hir, az eltagadhatatlan. De a figyelmes észlelő észrevehette volna azt is, hogy a bánat, elcsüggedés leple alatt jókora boszúság is volt elrejtve, és a rövid felkiáltás is, mely szép metszésű ajkai körül akaratlannul előtört, inkább az elfojtott keserűség, mint a fájdalom kitörése volt.

El volt keseredve a szó szoros értelmében és voltak napjai, midőn a türelmetlenség-től idegei a legvégsőig fel voltak izgatta.

Vég nélküli, unalmas, egyhangú napok jártak a bodoki kastélyra, melynek ragyogó ablakaira hiába néztek, oly mosolyva a tündérszép vidékre. A jól ápolott park ritkábbnál ritkább fajtájú cser-dszerjék, kábitó illatot lehellő fái is hiába tették oly balzsamosa a levegőt, a fejedelmi pompával berendezett termek is hiába versenyeztek szépségben.

Nem volt a ki élvezze, nem volt a ki gyönyörködjék bennök.

Az urnó folytonosan betegeskedik, a háziur pedig . . .

Az elegans, daliás szépségű gavallér a szalonok elkényeztetett beczéje, báró Bodoky Pistának a sorsa sem volt irigylésre méltónak mondható.

Igy élni le napjait, e félre eső, a hegyek közé ékelte, elhagyottot unalmas fészekben, egy környadozó, örökösön nyűgösködő feleség oldal mellett, holott neki életeleme a társaság, ünnepélyek, vigalom . . .

A lelki tespedése napjaiban, a mikor egyetlen mulatsága az volt, ha vállára vetett puskával bebarangolta a vidéket, kétszeres erővel ragadta meg a visszaemlékezés és elvonult lelke előtt a ragyogó mult káprázató képei.

A boldog gyermekkor minden teljesített vágya, fiatalságának aranynapjai, midőn egy mosoly, egy ragyogás volt körülötte az élet és ő virágról virágra szökve, élvezte mindazon előnyöket, melyeket a név, vagyon és szép külső egy fiatal embernek csak nyújtani képesek.

Gyorsan tűnő éveken szökött át gondolataival, hogy ahoz a határköhöz érjen, mely mintegy varázslásra egyszerre csak sötéten, meredezve állt előtte a virággal behintett ösvényen.

Rohamosan égbnyuló sziklává nőtt ki magát és kiáltó betűkkel volt rá felírva: „Eddig és ne tovább!“

E szikláinak a neve volt: „tönkrejűtés“, Megváltozott aztán egyszerre minden. A tündöklő égboltozatot ellepték a sötét felhők, melyek beborítottak, — vigasztalanul elfödtek előle mindent, a nyájas meleg napot, a mosolygó csillagokat.

A szerencse egyszerre hátat fordított neki, Lóversényeken, kártyán, mindenét elvesztette. Birtokát elárverezték.

Bodoky Pista ott állott pisztolylyal a kezében az örvény szélén.

Csak egy csattanás és a szép, kedves, utólrhetlen Pista báró örökre letűnik a világ színpadáról.

Hanem a sors másképen akarta.

A gégyárosnak, ki a bodoki birtokot megvette, millióin kívül egy lánya is volt. Nem szép, kissé szeplős arczu, igénytelen vézna természetű, de nagyon kedves, jó kis teremtes, a ki dús gazdagsága mellett olyan igénytelen, egyszerű naiv volt, mint valami ispán-leány.

Ez a leány meglátta az árverezés napján Bodoky Pistát.

Bodohy Pista félretette az önmaga ellen emelt pisztolyt, áldozatul dobta szabadságát és előítéletét és udvarolni kezdett a kis milliomas lánynak kiben még csak annyi gyakorlat sem volt, hogy előlötti elragadtatását, boldogságát némileg titkolni igyekezett volna.

Megtörtént mihamarabb az eljegyzés és esküvő, azután a nászutazás, minden szépen a hagyományos szokás szerint, melytől Bodokyék csak annyiban térnek el, hogy visszatérve Olaszország mosolygó ege alól, a fiatal menyecske kívánságára nem a fővárosba — hol azóta palotát rendeztek be számukra, hanem a szép vadregényes vidéken fekvő ősi kastélyba térnek, a mézes hetek folytatására.

Bodoky Pista udvarias ember, tetőtől talpig gentleman, nem ellenkezik tehát e különös kívánsággal, amár az ősi idők beáltával meglehetősen zord és egy cseppet sem sokat ígérő tartózkodási helynek bizonyul Bodokfalva.

De vigasztalja magát.

A vadászatok még nem fejeződtek be, a

szomszéd kastélyokban még vidám társaság zaja veri fel a csendet. Van tehát kilátás a szórakozásra, és bizton reményli, hogy mikor beköszönt a tél, ezer élvét kínáló ünnepségeivel, a kis feleségnek is elmegy a kedve az „idyllisdi“ játék folytatásától.

De mulnak a napok, hetek, és az asz-szonyka mit sem akar tudni a távozásról.

— Maradjunk itt, édes! Én nem vágyom a nagyvilágba! Szeretlek, boldog vagyok . . . Az egész világ te vagy nekem! könyörgött összetett kezeivel, mindannyiszor, valahányszor a férje elutazásról beszélt.

Bodoky kezdte nem érteni ezt az asz-szonyt.

Hogyan, hát őt nem vonzza a nagy világ csábító ragyogása? A toilette-ek, a bálók, hangversenyek, mulatságok, ünnepeltetés?

Itt maradjanak előrejtve a világtól. De meddig? . . .

Ha nejét kérdezi, az naiv együgyiségében bizonynyára így kiált fel: Mindig, örökre!

Szegény kis oktalan bogár . . .

Nos, ugy látszik, hogy egyelőre — kénytelen kedvetlen — neki is bele kell nyugodni a száműzetésbe. Az elutazás csakugyan lehetlenné vált.

A tél végén egy életerős, pufák kis baba hangos sikoltására verte fel a kastély csendjét.

A mint ott fekszik, függönyös bölcsőjében, csipkés, szallagos polyában, egy ismeretlen tündérhon pazar kincseit hozza magával a tul-boldog kis mama részére, ki alig tud betelni a nézésével: — bizony bizony a bohó teremtes megtenné, hogy saját maga táplálja kis fiát és ne engedjen senkit a közelébe! De szerencsére

sak a fővárosban, hanem az ország határánál is nagy feltűnést fog kelteni. Még mindenki emlékezi fog arra a nagy tűzvészre, a mely július 26-án a külső kerepesi-úton lévő négy nagy fáteltelep teljesen elpusztította. A tűz a földberg és Zerkovitz-féle fáteltelepen támadt, egyszerre három helyen is, és a rendőrségnek már akkor is az volt a gyanúja, hogy a tűz, mely majdnem 300.000 forintnyi kárt okozott, gyújtogatásból keletkezett. A megtartott tűzrendőri vizsgálat azonban nem derített ki olyan dolgokat, a melyekből azt lehetett volna következtetni, hogy a tüzet gyújtogatás okozta. Ím nem azért a rendőrség a maga hatáskörében vizsgálatot folytatott és nem is eredménytelenül. Annyi bizonyítékot szerzett arra, hogy a tűz gyújtogatásból keletkezett, hogy tegnap d. é. Goldberg Simont és Lajost, a Goldberg és Zerkovitz cég tagjait, gyújtogatás miatt letartóztatta, s ma délelőtt átkísérte a budapesti királyi törvényszék fogházába. A Goldberg és Zerkovitz-cég tulajdonkép csak czíme volt a fáteltelepnek, mert a tényleg Goldberger Simon és Lázár tulajdonát képezte.

A nagy feltűnést keltő esetről következőket jelentik: Óriási tűzvész pusztított július 26-án éjjel a fővárosban. Mint akkor megírtuk, a lovassági laktanyához közelfekvő 15.000 négyzetméter területű épületfáteltelep égett le. A telepen Zerkovitz és Goldberg, Wellisch Nándor, Bleier és Quittner, továbbá Unger Gyula ákereskedőnek volt raktára. A tűz mind a négy fáteltelep elhamvasztotta. Az április 30-án megtartott tűzvizsgálat alkalmával a tűzrendőri bizottság megállapította, hogy a tűz Zerkovitz és Goldberg fáteltelepén támadt. Még pedig az istálló melletti fűszér gyűjtő ki, melyről a tűz gyorsan elharapódzott az egész telepre.

A Zerkovitz-féle telepen esti 8 óráig kezdve senki sem volt, csak a felügyelő helyettese az öreg Goldberg Lázár aludt az országrutára eső kis házában. A bizottság már akkor konstata, hogy a tűz csakis gyújtogatás műve lehet. Ezt megerősítette az a körülmény is, hogy a Zerkovitz és Goldberg cég könyvei a tűzben csodálatos módon elhamvadtak, s az irodahelyiség csaknem épen maradt. A gyújtogató kinyomozását már akkor elkezdte a rendőrség, s az összes telepi alkalmazottakat kihallgatta. Ezek azonban a gyújtogatásról nem tudtak semmit. E közben a rendőrség rájött, hogy a Zerkovitz és Goldberg cég rendkívül jól van adósodva, s így az a gyanu merült föl, hogy a cég egyik tagja gyújtotta fel a telepet. A tűzvizsgálat alkalmával Zerkovitz és Goldberg 122.000 frt kárt jelentettek be, a melynek ellenében 100.000 forint volt a biztosítási összeg. A többi károsultak közül Wellisch Nándor 100.000 Bleier és Quittner 48.000 Unger Gyula 19.000 forintnyi kárt jelentett be.

Az Assicurazioni Generali, melynél a telepek biztosítva voltak, már megkezdte a biztosítási összegek kifizetését. A Zerkovitz és Goldberg céggel azonban még valami pörös ügye volt, s így a 100.000 frtos biztosítási összeget a cégnek nem fizette ki. A múlt hónapban a Zerkovitz és Goldberg cég csődöt mondott.

Ez a bukás csak megerősítette a rendőrség gyanúját, s a főkapitányság újra megindította a vizsgálatot a cég tulajdonosok ellen. Ezalatt Zerkovitz hirtelen meghalt, állítólag szívizéhiüdes következtében. A cég másik tagja Goldberg Simon ellen azonban mind több bizonyíték merült fel, s a rendőrség végre is leartóztatta, rokonával Goldberg Lázárral együtt, a ki a katasztrófa éjjelén egyedül volt a telepen.

Az öreg Goldberg Lázár már akkor gyanut keltett viselkedésével. Jajveszékkel kiáltotta, hogy őt az Isten mentette meg, mert aludt, s csak akkor ébredt föl, mikor köröskörül lángtengerben állt az egész telep. A rendőrség a két foglyot átadta a kir. ügyészségnek, mely Goldberg ellen gyújtogatás és csalárd bukás büntette miatt indítja meg az eljárást.

TANÜGY.

A sz.-udvarhelyi főreáliskola internatusa.

A főreáliskolával kapcsolatosan a vallás és közoktatás miniszterium intézkedéséből egy a szerényebb igényeknek megfelelő internatus szervezetet, melynek célja a főreáliskolába járó tanulókat gondos házi felügyeletben, tanításban és nevelésben részesíteni.

I. Felvételi feltételek: A felvételre való jelentkezés határideje július 26. Az intézetbe csakis jó magaviseletű és jó előmenetelű, nyilvános rendes tanulók vétetnek föl. A jelentkezés alkalmával beküldendő a legutolsó évi bizonyítvány, nemkülömben orvosi igazolás arról, hogy a növendék súlyosabb betegségtől ment.

Az évi ellátás díja 150 frt, mely összeg évnegyed részletekben előre fizetendő és pedig:

az első részlet szeptember 1-én, a 2. részlet november 15-én, a 3. részlet február 1-én, a 4. részlet április 15-én.

Kívánatra kivétel esetekben havonként is elfogadják a fizetést az intézet, azonban oly kikötéssel, hogy ha a növendék bármely okból bármely időpontban hagyja el az intézetet, a szülő kötelezettsége az évnegyed végéig fennmarad.

A felvett növendék a következőket köteles magával hozni, mikor az intézetbe belép: a) egy-egy a téli és nyári időszakokra szolgáló tisztességes ruházatot, téli köpenyt vagy kabátot és főrevalót, b) legalább 2 pár cipőt; c) ágylétszerelést, és pedig párnát, 80 cm. hosszú 60 cm. széles 1 paplant gombokkal, 2 paplanlepedőt gomblyukkal; 2 alsó lepedőt, 2 párnahéjat; d) 6 inget, 6 lábravalót, 2 hálójegyet, 6 zsebkendőt, 6 pár harisnyát (fuszekli) 4 törülköző kendőt, 1 ruha és 1 fogkefé, fésűket.

A felhívásukra előre rábízandó a tanuló vezetőnek, s az összes kellekekről pontos leírtat kell hozni. Cipőtakarításhoz szükséges kellekek.

II. Felügyelet. Az internatusban lakó felügyelő tanár az igazgatónál egyetértve teljesíti a felügyeletet. A felügyelő tanár ellenőrzi a tanulmányokat, elkiséri az ifjúságot sétára, s felelős arról, hogy tudta és beleegyezése nélkül senki sehova se távozzék.

A felügyelő tanár minden növendékről naplót vezet, melybe a kötelesség mulasztást, a házi rend megszegését, s minden oly jelenséget, mely a növendék természetét, szorgalmát stb. jellemzi, esetről, esetre feljegyeztet. A szülő e naplójegyzet alapján időnként értesítést nyerne gyermeke magaviseletéről, hogy a maguk részéről nyilatkoztak-e szintén közreműködésük gyermekeik nevelésében.

A lakó termekben a közvetlen felügyeletet a felsőbb osztálynak sorából választott szabónők gyakorolják a felügyelő tanár ellenőrzése mellett. E bizalom a jó magaviselet és szorgalom jutalmául szolgál.

III. Ellátás: Az intézet a növendékeknek a következő ellátást adja: Reggelre tej kenyérrel, Ebéd 3 tál étel, Vacsorára sült burgonyával, salátával v. főzelékkel. Délelőtt 10 órakor, délután 5 órakor kenyér.

IV. Egészségügy. Az egészségügyi felügyeletet az intézet orvosa gyakorolja, a ki a szükséghez képest meglátogatja a betegeket, kiknek befogadásáról külön betegszoba által is gondoskodva van.

Itt vannak a nagytekintélyű orvosok, kik azt egyáltalában nem engedhetik meg neki.

Nem, egy báró Bodokyné nem lehet el legalább két dada nélkül, és bele kell nyugodnia, mikor egy piros porgás teremtés parasztmenyecske, az orvosok által választott nagyhatalmu szoptatós dada mindjárt a következő éjjelre elragadja mellőle a kis babát és magával viszi a pompásan berendezett gyermekszobába, messze-messze a kastély tulsó szárnyába, hogy a gyermekeirás, mely igaztalanul hathatna ő méltósága gyenge szervezetére, a falakon át ne hathasson.

A szende, kis akarattal nélküli teremtés lehallgatja fejét és megnyugszik. Csak nagy, szürke gyermek-szemek fűggeszt merően, telve édessel az ajtóra, melyen át piczikéjét elvitték. Aztán is napokon át lesi, várja, nem hozza-e vissza? Ha csak a polyájának csücskeit pillanthatná meg, ha csak sirását, vagy édes csamcsogását hallgathatná olykor...

De hiába minden. A legkisebb nesz sem zavarja meg az egyhangú, ünnepélyes csendet. Halkított léptekkel járnak el a szobák előtt, suttogva beszélve körülötte... Kimélők. Oh, Istenem, oly kétségbeesetten kimélők!

És úgy látszik, a következmények igazat adnak az orvosoknak.

Mert ime, hetek multak el a kis baba születése óta, és ő még mindig nem jött helyre, sőt minél jobban telik az idő, a baj kezd mindinkább komolyabb és aggasztóbb tüneteket venni fel. Napról-napra gyengébb és vékonyabb lesz és éjjelenként meg-megújuló lázrohamokról panaszkodik.

Az ifjú férjre lehetőleg legkellemetlenebbül hat ez a körülmény. E szerint már a második telet fogják itt áttengődni.

Borzadva gonol a hosszú, unalmas téli estékre haraggal, az asszonyra, ki ennyi keresztvónást hozott számításaim.

Hát élet ez, neki való élet?!

Nem. Nem is így gondolta ő, mikor feláldozta magát és szerelem nélkül nőül vette ezt az érzélgő, nyalka teremest.

Mert az áldozat ő, kétségen kívül. Azért a hitvány pénzért adta cserébe ifjúságát, szabadságát, az élet minden gyönyörét és most leván láncozva beláthatatlan időkre egy örökösön fonyadozó, beteges asszonyhoz!

És mindig türelmetlenebb mindig igaztaltabb lesz a szegény áldozat.

Cél nélkül koszálja be hátos lován a vidéket, cél nélkül járja be az apósa pénzén visszaváltott kastély pompás teremt. Hanem a beteget mindig ritkábban és ritkábban keresi fel.

Őszintén bevallja nem is csinál titkot belőle, hogy egyáltalán nem dicsekedhetik betegápolási hajlamokkal.

Azt sem lehet előre tudni, nem e a legalkalmatlanabb pillanatában toppan-e be oda? Eh, végre is, unja már, halálosan unja ezt az egész dolgot.

Köteles látogatásait ugyan elvégzi, de mindig rövidebb és rövidebbre szabja az időt, melyet neje beteg ágya mellett töl.

Pedig a piros bársony karosszék, melyben ilyenkor ülni szokott, ott áll mindig az ágy fejénél és a szegény beteg asszony kintó magányában, kába, lázas agyával, tántorgó örvénynek képzeli azt az őrös karosszékét, mely napról-napra nő és elnyeli az ő boldogságát örökre, menthetetlenül...

Ha legalább az a gyermek...

Nos, a kis pubit is behozhat minden istenadta nap felpiperézve, teljes díszben és az

A konstantinápolyi földrengés.

A lapunkban tegnap jelentett konstantinápolyi földrengés még sokkal nagyobb pusztításokat vitt végbe, mint a melyekről az első tudósítások szóltak.

Százakra megy az elpusztított házak száma, a nyilvános épületek és bazárak közül is nem egy teljesen romokban hever. A görög templom tökéletesen elpusztult, ékszereszek bazárja szintén bedőlt és maga alá temette a kereskedőket. Eddigél 150 halottat szedtek ki a romok közül. Prinkibo, Mezsi elvárosokban egész házsorok elpusztultak. Halkiban temédek ember halt meg. Parában újabb négy, Galathában pedig tíz holttestet találtak. Parában a házak romjai elzárják az utakat, úgy, hogy a közlekedés szinte lehetetlen.

A lakosság a legnagyobb rettegésben a szabad ég alatt tölti a napot. Az ületek az egész városban és a külvárosban is be vannak zárva. Alig van utca, a melyben házak be nem dőltek.

Különben nemcsak a városban, hanem a Márvány-tengeren is nagy pusztításokat okozott a földrengés. A hajókat emeletnyi magasságra dobálták a hullámok Igen sok bárka és nagyobb gőzös elsüllyedt. Az anatóliai vasuton is több szerencsétlenség történt és öt állomás-épület romba dől.

Az ország belsejéből ezideig ugyan még nem érkezett hír a földrengésről, de a Boszporus-partján lévő városokból telegrafálják, hogy a földrengés ott is nagy pusztításokat okozott s hogy a lakosok félelmükben elmenekültek. A nyomor óriási és a segítség eddig még nagyon kevés. A kormány félmillió kölcsönt vett fel, hogy a szűkölködőknek legalább első szükségleteit fedezhesse.

Tegnap két újabb lökés volt érezhető. Ma nem ismétlődött a földrengés. Az obszervatorium megfigyelései alapján a földrengés véget ért. De a lakosság még fél és sokan még mindig szabad ég alatt tanyáznak.

A szultán segélyt osztat ki a szencsétlenül jártak között. A nagy bazár romjai alól már több sebesültet huztak ki. A mentési munkálatokat folytatják. Az orvosi iskolát bezárták. A theologiai iskolán esett körül 15.000 török fontra becsülük.

Galateria község, San Stefano mellett, majdnem teljesen elpusztult. Adabazarban, az angariai vasut mentén, szintén sok ház összedőlt. Mind a két helyen sok emberélet esett áldozatul a katasztrófának. Drinápolyban és Szmirnában csak győnge volt a földrengés.

Berlinből jelentik, hogy a konstantinápolyi földrengést, a potdami királyi meteorológiai és földleleljességi obszervatorium delejes készülete, mely állandóan fényképészetiileg regisztrál, lerajzolja. Az ingások a második lökésnél 9—10 ivpercnyi szélességet értek el.

A lövétei katasztrófa.

Egyszerű, könnyű szerkesztőség!

Tekintetes szerkesztőség! Udvarhelymegye legnagyobb székely községe: Lövéte nagy községének $\frac{3}{4}$ része folyó hó 8-án a tűzvész áldozata lett. Mintha egy óriás kéz egyetlen mozdulattal törülte volna el a földszínéről, helyét behintve hamuval és perjével, úgy néz ki e 3000 lelket számláló virágzó nagy község területe.

Csak egy-egy megfűstösödött fekete falrészlet, egy-egy százados élőfa megsebesült csonka törzse mered fel szemünk előtt imitt-amott a nagykiterje-

désű gyászlepelből, melylyel a tűzvész a jellét virágzó helyeit, az ősi székely portákat, betakarta.

A romok közt kétségbe esett alakok ödöngenek, kormos, égett ruházatokban.

Hatalmas forgó szél döhöngése közben tört ki a tűz a község egy magasabban fekvő pontján folyó hó 8-án déli 12 órakor és egy fél óra alattlángokban állott a község $\frac{3}{4}$ része.

Óriási lángfolyam hömpölygött végig a községen s a rémület menekülő népek alig volt ideje pusztá életét megmenteni. A forgó szél égő házfeleket ragadott fel, s örült szilajssággal szórta azokat a magasból. Oltásról szó sem lehetett.

A község szervezett tűzoltóságát, mely a tűztől távolabbi ponton kezdett működni, — pillanat alatt lángtenger folyta körül és alig menekülhettek két fecskendőjük ott is égett. Épp oly hasztalan volt azon emberfeletti munka, melyet a szomszód Homoród-Almás község gyorsan ott termelt lakói bámulatraméltó vakmerőséggel véghez vittek. A tűz és szélvihar egyesült fékevesztett dühöngése ellen küzdeni nem lehetett.

A lövéteiek közül többen bennétek. Eddig hat megszenesedett csontvázat, az az többnyire csak a koponyát és lábszár-csontot kaphatták meg a hamu közt. Többen hiányzanak, kikről még nem tudható, honn voltak-e a tűzvészkor, vagy a havasi tanyán? A községbe kiszállott orvosoknál idáig 60 sebesült jelentkezett, s ugyanennyire teendő azok száma, kik a rémület első percében sebesülten menekültek át havasi tanyájukra.

1200 épület lett a lángok marta-léka, és minden bennük levő vagyon, mit évtizedeken át hangyaszorgalommal gyűjtött és halmozott egybe Lövéte munkás székely népe.

A kár félmillióra rug s 1800 léleknek nem maradt semmije egy darabka kenyere sem.

A mit a nép vasszorgalommal tán század éven át egybegyűjtött, ma por és hamu.

Tekintetes szerkesztőség! A legkiterjedtebb és legszívósabb szorgalmas, takerékos, munkás és a legerősebb nemzeti öntudattal bíró magyar fajt: a székelyt elpusztulni engednünk nem szabad. Kisebb csapásokban vasszorgalommal és kitartással pótolni tudta, a mit elvesztett, s a helyi társadalom áldozatkészségére is mindig számíthatott. Ekkora óriási kárral szemben azonban a mit tehetünk, csepp víz a tengerben. Mi lesz Lövéte derék népéből, ha lakházát fel nem építheti s gazdaságát vissza nem állíthatja? Kivándorol Romániába, ottan keresni a megélhetésnek eszközt.

Tekintetes szerkesztőség! Hogy a

magyar faj a multban Erdélyben fennmaradhatott, csak is a székely nemzetnek köszönhető és a székely népre ezen a téren a jövőben is fontos hivatás vár.

Egy fegyver és idegen cultura által meghódíthatatlan végvár a székelyföld, itten, hazánk keleti részén és e végvár maroknyi őrségének, a legfontosabb misiót teljesítő székely népek számban és erőben megfoghatkozni nem szabad, s mindent meg kell tennünk, hogy Lövéte község ezrei ki ne vándoroljanak.

Erre, sajnos, a vármegye és a társadalom anyagi ereje korántsem elegendő, s nekem kötelességemmé vált az egész magyar társadalomhoz fordulni segélyért.

A ki az erdélyi nemzetiségi viszonyokat ismeri, tanu rá mind, hogy most már a magyar társadalomnak vált hazafias kötelességévé Lövéte székely népének segítő kezét nyújtani.

Testvéri szeretet és baráti segély jobb helyre nem fordítható, mint Lövéte derék népének javára. Szeretett lövétei testvéreim nevében teljes bizalommal fordulok a tekintetes szerkesztőséghez: kegyeskedjék becses lapjában a társadalmat adakozásra felhívni és gyűjtést indítva a beérkező adományokat elfogadni, s annak idején célszerű felhasználás végett hozzáam küldeni.

Székely-Udvarhelyt 1894. évi július hó 11-én

Ugron János,
Udvarhelyvármegye kormányzó alispánja.

Ehez a hivatalos értesítéshez és felhíváshoz nincs mit hozzátennünk.

Ezeket az adatokat nem kell kiszínezni. A lövétei katasztrófa borzalmasságát a legmelegebb toll sem képes megrendítőbben festeni, mint a hagyat a tények pusztá felsorolása teszi.

Meghatóbban, sikeresebben nem tudnánk szólni a szívekhez, a magyar szívekhez, mint a fennebbi hivatalos irat.

Adakozzunk a lövétei szerencsétlenek javára! Tegyük meg a tőlünk telhetőt, hogy egy nagyközséget és annak derék magyar népét megmentjük a végromlásból!

Szerkesztőségünk elfogadja az adományokat és ezeket azonnal rendeltetésük helyére juttatja.

HIREK.

Nyilatkozat.

Kolozsvár, jul. 14.

A Nemzeti Ujság ez idei július 12-diki számában „A Bokross-ügy utójátéka” címmel Somodi István kolozsvári

és valami tompa, mély, rekedt köhögéssel, mely mindig gyakrabban tör elő a ziháló, kicsiny mellből.

Iszonyu egy hang ez, melyek hallatára megdermed az anyai szív...

Kin nézni a segélyt kereső, riadt, tévteget tekintet, melylyel maga körül néz.

— Ez a gyermek meg fog halni! — suttogja rekedten a rémületől. Meg fog halni, én Istenem, meg fog halni! Sötét koporsóba zárják. És én... és én... De hát mi lesz akkor én velem?... Ki marad az én számomra?...

A gyermek mindig kinosabban nyög, mindig gyakrabban köhög. Kis kezével tépi, szakgatja a mellén összekapcsolt patyolat ingecskét és szemével mint az üldözött özike néz körül.

— Dada, dada! — sikoltja, mikor újra rájön a roham és karjaival feléje kapkod.

— Dada, most is csak a dada, mindig csak ő?... Hát én, az édes anyád?

Én nem vagyok senki, semmi? — jajdul fel a szegény megkínzott teremtés és forr, dühös féltékenységekben emberfeletti erővel löki el oda siető asszonyt. Ráborul kis fia vonagló testére, rányomja reszelő ajkait a lihegő kis szájra.

Egy hosszantartó, kinos, halálos csöbben magába szívja a ragály öldöklő mérget és... négy nap mulva őt is kiviszik a sirbólba és odafektetik a virágolt elbűvített kis kék koporsó mellé.

Egymásé lett anyá és gyermek elvitatlanul örökre. És a szegény áldozat kedvteléseit utjában sem állott többé egy örökös nyögösködő, kornyadozó, beteg feleség...

gyűvé alírásával — és a Magyarországi ez idei július 13-iki számában „Bokross és Hieronymi” címmel egy-egy cikket jelent meg.

A mennyiben ezen hírlapi cikkekben személyre vonatkozó hamis állítások is foglaltatnak, felkérem szerkesztő urat következő nyilatkozatomat lapjának legközelebbi számában közzétenni:

Hazugság, hogy én bármely árvaszéknek személyesen kértém volna fel, hogy gróf Teleki Domokos számadását elfogadjam.

Br. Jósika Sámuel.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Dózs Jakab budapesti V. kerületi állami főreáliskolai helyettes tanár, a székesfehérvári állami főreáliskolához rendes tanárrá, a kolozsvári Ferenccz József tudomány-egyetemnél megüresült questori állásra Orbók Ferenccz kolozsvári adóhivatali segédei, Pál Ferenccz okleveles tanítókat a retzei állami elemi iskolához rendes tanítóvá, nevezte ki.

Harcz seprűvel. Észak kelet felől egyre hallatszik a híre, hogy egy rettegett vendégünk, kin alig tudunk a tavalyi tudni, ismét látogatást akar tenni nálunk. A kolera nem rohamosan és nem is nagy erővel, de halad felénk. A mult évi tapasztalatok alapján most a kolozsvári hatóság előre megtette a lépéseket — nem a fogadásra, hanem a kirekesztésre. Első sorban azokban a városrészekben, hol tavaly a kolera pusztított, kiadta a mozgósítási parancsot a seprűknek. Az utcák kitisztítására, a magán telkek tisztántartására ellenőrzésére a város alsó részeiben egy új köztisztasági felügyelő állást szervez, s napidíj mellett legközelebből ki is nevezi a felügyelőt. A seprűgyárak tisztántartása iránt, melyekben egy-kettő kivételével igazán botrányos állapotok vannak, igen erélyes és szigorú rend szabályokat adott ki. Örvendünk, ha a hatóság előre látással már most, a meleg idő beálltával alaposan hozzááll a bacillus fészkek kiirtásának.

35 Celsius. Ma deli 3/4-kor a hőmérő néhai boldogult Celsius ur szerint 35 fokot mutatott „árnyékban.” Semmi meggyezésünk nincs a botrányos meleghez csupán fájdalomteljes keserű gúnyjal írjuk le azt, hogy „árnyék” ban ennyi a hőviszony!

Nincs víz. A kolozsvári vízvezeték vizét még mindig nem tartja elég jónak a vegytani intézet, mert ammoniak nyomatok találhatók benne. A városban azoknak a kutaknak a vizét is megvizsgáltatták, melyekből vízvezeték híján vannak, s ki tudja mióta ittunk. Ezekben több ammoniak nyomatot talált a vegytanintézet. Ha tehát Kolozsvárt abszolút jó víz nincs, talán még is jobb volna a relative jobbat, vagyis kevésbé rosszat a közönség rendelkezésére bocsátani.

Az aratás. Kolozsvárt és vidékén is sietőre lépett már a sarló, melynek nyomában egymás után emelkednek a buzakeresztek. Az idő e munkára a lehető legkedvezőbb, s a vetések állása sem ad nagyobb panaszokra okot, mert az időjárás abnormalitásai, s a rovarok és a rozsdák káros hatása itt nem hagytak oly érezhető nyomatokat, mint az anyaországban. Határunkon és a közelebbi vidéken jó közepes termés várható. Csak a napszám drágasága miatt ne érjenek túl a vetések, hogy a nagy hőségben a mag kipiregen.

Sztrájkoló kőművesek. Egyik helybeli építőmester, kinek nagyobb épületvállalkozásai vannak azt az újítást akarta behozni, hogy a szombati napot, könnyebb elszámolás kedvéért mindig a másik héten fizeti. Tehát nem mint eddig szombattól szombati, hanem péntektől péntekig fizetve. Munkásai azonban négy ötszázán ezt a tervet elleneztek és ma beszüntették a munkát. Azt hisszük, hogy a munkások, belátván, hogy a tervezett újításban reájuk semmi hátrányos sincs beleszámítás és ismét elkezdik a munkát.

Deési népszékek estélye. Lantos György deési népzeneke ma és holnap estélye ket rendez a Központi Szálloda éttermében.

Füvés a halálba. Szolgálgion intő például a következő szomorú eset, melynél egy leány vigyázatlansága életébe került Gál Róza kü magyarutczai 16 éves leány a város végén furdott ma délelőtti kis testvérével a Nagyszomszomban. Egyszerre megcsuszott és belebukott a vízbe. Bele is fuladt szegény.

Apróságok. Fenyegedezés. A korcsáros dühösen átkált a szomszédjainak:

— Hé! hallja-e! ha a macskája még egyszer beteszi a lábát az udvaromra én beteszem az étlapomba.

Egy szerű megoldás. Főnök: — Nagyon sajnálom, de ajánlkózása későn érkezett. Már egy hölgynek ígértém ezt az állást... Mit tegyünk?

Könyvezető: — A dolog nagyon egyszerű. Felcsigul veszem azt a hölgyet, a főnök ur pedig kinevez engem.

Idő szerű. Egy lősen féle darabban törvényszéki tárgyalás következik. Egy ur felugrik a nézőtérre és bosszusan kiáltja:

— Zárt tárgyalást indítványozok! A nyilvánosság kizárásával tárgyaljanak!

(Általános helyeslés.)

Tant de brait pour une omelette. Apa: — Szeretném tudni, hogy kicsoda óriási láma van a konyhában. Miért pöröl a mama?

Bakfi (a ki most jött haza a leánynevelő intézetből). — Légy nyugodt papa, bizonyosan omelette-t csinálnak!

Vidéki esőndélet. — Polgármester ur! Tűz van! Hol a vízipuska?

— Most nem lehet hozzáférni. A feleségem éppen fürdik benne.

Naiv leányzó. Hogy még mai napig mennyi babona találkozik a jó falusiakkal, arra érdekes példát szolgáltat az alábbi levél, a melyet egy falusi leányka írt egy helybeli gyógyszerésznek. A levél így hangzik:

Uram!

Bátorkodom önt értesíteni, hogy mivel már 21 éves vagyok, férhez szeretnék menni. Otthon rossz dolgom van, rossz mostohám nagyon gyötör. Szerelmes vagyok egy földirtokosba, de ezt anyai leány veszi körül, hogy nagyon kétes, vajjon az övé lehet-e, valamikor. Kérem tehát, nincse gyógyszerésztárában valami jó szer a vizontszerem felidézésére? Nekem többen ajánlották, hogy ez iránt forduljak önöz. Ha esetleg van ilyen szer, akkor kérem azzal együtt a használati utasítást is beküldeni, mert én az ilyesmikben járattalan vagyok. Az árat is kérem megírni, hogy a pénzt beküldhessem. Maradok stb.

Állami kedvezmény. A földmívelésügyi m. kir. miniszter, egyetértőleg a m. kir. pénzügyi és kereskedelemügyi miniszterekkel, Bartha Imre és néhai neje örökösei sepsi-szt. györgyi lakosok, Árapatak községben levő mezőgazdasági szeszfára részére az 1890. XIII. t. cikkben biztosított állami kedvezményeket megadta.

Gajári Ödön, Seps-Szentgyörgy város országgyűlési képviselője e hó 22-én délelőtti beszámolót tart választói előtt. Seps-Szentgyörgy város közönsége nagy örömmel fogadja érdemes képviselőjének látogatását s a szabadelyű párt és írói kar előkelő tagja a legszívesebben látott vendég lesz választói között.

Papzentelés. Lónthar Ferenccz püspök e hó 7-én a gyulafehérvári főszékesegyházban felszentelte papokká Albert Zsigmond, Bagoly Mihály, Imre Domokos, Keith Károly, Körösi Géza, Lajos Balázs, Nagy Antal, Panajath Ferenccz végzett teológusokat és Csizsár Bonaventura szt. ferencczrendi barátot. Délen a felszenteléseket, a püspök ebédre hívta meg.

Magyar nyelvű tanfolyamok tanítók számára. Miután a tanítók részére rendezett magyar nyelvű tanfolyamok rendkívül sokan jelentkeztek, a kultuszminiszter póttanfolyamok tartását határozta el. Ilyenek lesznek Seps-Szentgyörgyön, Székelykeresztúron, Déván, Máramaros-Szigeten, Losonczon, Déván, Felegyházán, H.-M.-Vasárhelyen, Csurgón, stb. A tanfolyamon résztvevő tanítók 70 kr. napi-díjat kapnak. Azokat a népiszkolai tanítókat, akik a tanfolyamon részt vehetnek s a kiknek részvétele képesítésük szempontjából szükséges, az illető tanfelügyelő útján külön is meghívják.

Szomorú kacsahős. Barcza-Ujfalva-ban tegnapelőtt az ottani ev. lelkész kacsavadászatra menvén a czebeba vett kacsát helyett a hozzá látóvalon belül álló közösi pénztárnokot lötte meg. A lövés a szervetlen ember arcát találta. Sebe, súlyos de nem veszélyes.

Fölmentett pénzhamisítók. Romániában Iffora kerület esküszéke egy pénzhamisító bandát fölmentett és ártatlannak nyilvánított, habár a pénzhamisítás teljesen be volt bizonyítva. Szép kis esüdtésék.

Halálos ugrás. Az utóbbi napokban feltűnően gyarapodó öngyilkossági statisztika a tegnapi napon egy újabb esettel gazdagodott. A fővárosi társaság egyik hasznos, munkás tagja, Maishirn Sándor mérnök, öngyilkossági szándékát levette magát budai lakása ablakából a földre és oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy néhány órai kínos szenvedés után meghalt. A feltűnést keltó öngyilkossági részleteiről a következőket jelentik. Maishirn Sándor, évek hosszú sora óta mérnöke a Ganz-gyár gépészeti osztályának. Működésével eleinte nagyon meg voltak elégedve, de kilencz év előtt Maishirn megbetegedett, gyakran epileptikus rohamai szállták meg, úgy, hogy alig járhatott hivatalába. Ha néha jobban lett, az igazgatóság otthon ellátta munkával, de nem kívánta sohasem, hogy a gyárban végezze terhes tisztét, mert sokszor oly erős rohamai voltak, hogy órai küzdelembe került azokat lecsillapítani. Beteges állapot daczára, a Ganz-gyár igazgatósága folyton az egész fizetését utalványoztatta ki Maishirn Sándornak, ki anyjával és testvérével, Péterrel, a telefonvállalat igazgatójával lakott együtt. Legutóbb bajához az is járult, hogy üldözési mániában szenvedett és minduntalan hozzá tartozóit gyötörte különféle rémlátományokkal. Az elmúlt éjszakát álmátlanul töltötte Budán, fűt 89. sz. a lakásán és ma hajnalban alkamasint örlétségi rohamában követte el az öngyilkosságot. Az említett ház második emeletén birt utcazi lakásának egyi ablakából ugrott ki ma reggel félnegy óra tájt a Pálty-tér közeletére. A vele egy szobában lakó bátyja észrevette testvére szándékát, de az, még mielőtt őt végetes tetéiben meg lehetett volna akadályozni, a fejével neki ment a két ablakablakán és azokat betörve, ugrott ki a közeletre. A téren álló rendőri a zuhanást hallotta és a helyszínre sietve, egy véres alakot látott a földön vonagolni. Azonnal telefonozott a mentőkért, a kik ki is vonultak és ápolás alá vették a súlyosan megsebesült embert. Majd bevitték a Szt.-János-kórházba, a hol pár órai kínos szenvedés után meghalt. Az orvosok konstalták, hogy szerencsétlen koponyatörést és agy-

rázkódást szenvedett. Még a délután folyamán átvitték holtestét a törvényszéki bonczati osztályba. Halálának híre mely részvéttel keltett tisztviselőitárai körében, a kik kedves modorúak szerették. Temetésén, mely holnap délelőtti lesz, a Ganz-gyár tisztviselői tésztületileg vesznek részt.

Kirándulások az Aldunára. Az aldunai regényes vidék kellemes meglepetése céljából a magyar kir. államvasutaknak nagyobb állomásai, a személyi pénztárnoknál ingyenesen ismertető füzetkét osztogatnak az utasok között, mely az aldunai kirándulásokra vonatkozó utmutató és tájékoztató kívül, a Beigrád és Orsova, illetve Vaskapu közötti dunaszakaszt röviden, de eléggé kimerítően ismerteti. A füzetke címe „Alduna és Vidéke szövegben és képekben” s megbízható földrajzi és történeti adatokat tartalmaz és ezenkívül a ritka szépségű vidék nevezetesebb pontjait, fénykép után készült, igen sikerült képekben mutatja be, úgy hogy a turista közönség minden költő-ég nélkül megbízható úti kézikönyvhöz jut, mely egyúttal csinos kiállításánál fogva kedves uti emlék marad.

Succi hatodik napja. Succi nyugodtan töltött új után (aludt 9.30—8.25) vígan kelt fel és a napi orvosi vizsgálat után rágyújtott a reggelijére (brittaniki szivar), azán pedig megirt 5 levelet, nagyszámú közönség, nagybárára hölgyek, látogatták meg Succiit és nem tudtak elcsodálkozni elénkéségén és beszédességén. Korányi Frigyes, egyetemi tanár tegnap elemezte a Succi újabb lecsapolt vért; az eredmény a következő: „A tegnapi vizsgálom eredménye a következő: 1 köbm, vérben a vörös vérszettek száma 5.246.000, a fehér vérszettek száma pedig 9600. A vér alkalicitása 0.32 gm, Na O H-nak megfelelő, a mi az ékezés előttihez viszonyítva igen jelentékeny csökkenést jelent.” A legutóbbi bulleiten ez: „Testúly 63-800, Hőmérséklet 3 f. 6. Ütér 61. Légzés 20. Erőmért 54 kl. Ivóvíze 700 gr. aqu. font. 200 gr. Saxlehner keseriziv. Általánól hogyléte jó. Preisch Isidor dr. a I. klinika kiküldöttje s. k. Hirsch László biz. elnök s. k. Neumann Honfi s. k.

A közegészségi és demografiai kongresszus elnökénél. Hieronymi Károly belügyminiszternél, tegnapelőtti délután 1 óra körül tisztelettel a kongresszus szervező bizottságának a küldöttsége, Kamermayer Károly polgármester elnök vezetése alatt a melyek feladata volt az elnökké történt megválasztásáról szóló föllíratot nyújtani a miniszternek. A polgármester, mint a szervező bizottság elnöke és a küldöttség vezetője a következő beszédet intézte a miniszterhez:

Nagyméltóságú miniszter ur, kegyelmes urunk! A Budapestén ez évi szeptember hó 1—9-én megtartandó VIII. nemzetközi közegészségi és demografiai kongresszus szervező bizottsága e hó 7-ikén tartott ülésében Excellenciát egyhangulag és lelkesedéssel a kongresszus elnökévé választotta. Hogy eme választás nagyméltóságodra esett az annak a nagy tiszteltnek és bizalomnak jele, melylyel általánosan nemcsak személyi nemzeti tulajdonságait hanem tiszteltetését és kiváltságait különösen a magyarországi fenyeknek ígérkező, nem helyi jellegű, hanem országos jelentőséggel bíró kongresszus érdeke, mivel excellenciában üdvözölhetjük a közegészségügy fejét a legfőbb órét. Kérjük nagyméltóságodat, fogadja szíves válaszátsunkat, vállalja magára a nem minden fáradságtól ment kongresszus elnöki tisztségét, mely tiszteletteljes kérelmünket külön felirattal is ezenel átnyújtani szerencsém van; viszont mi, a szervező-bizottság, kötelező ígéretet teszünk arra, hogy exciádat elnöki tisztségében mindenkor a legnagyobb készséggel és odaadással támogatni fogjuk. (Éljenzés.) Hieronymi belügyminiszter erre így válaszolt:

Méltóságos polgármester ur, tisztelt uraim! Igen nagy megtiszteltetésnek veszem, hogy a nemzetközi kongresszus elnökévé megválasztani s eme fényes tisztséget rámbuzni szivesek voltak. Kötelességet teljesítek akkor, midőn választásukat elfogadom bár, amikor előre bocsátom azt, hogy nem csak az elnöki címet viselni, hanem ennek a tisztségnek tényleg megfelelni kívánok, ez részemről nem történik minden személyes áldozat nélkül; az nem frázis, ez a való; mert aki, mint én, az előtt álltam, hogy majd ezen két esztendőn keresztül ugyszólván egy napi szabadság nélkül, éppen abban az időben, mikor a kongresszus lesz, egy-két hetet üdülésre szánhattam volna, ettől már előre elesem, talán nem minden alap nélkül vesz ilyen szót az ajkára. De elfogadom még pedig habozás nélkül, a nekem szivesen felajánlott elnöki tisztséget s köszönettel veszem az 6 méltóságú által készségesen kiállításba helyezett támogatást a bizottság s annak minden egyes tagja részéről. Kérem tehát szíves jóindulatát a kongresszus sikere érdekében. (Éljenzés.)

A polgármester azután sorra bemutatta a miniszternek a küldöttség minden egyes tagját. **Merénylet a czár ellen.** A „Berliner Tageblatt”-nak jelentik Pétervárról: Kirpisanjában a rendőrség letartóztatott egy lengyel tanuló, a kinel egy angol fémblől készült bombát találtak, a hozzávaló robbanó anyaggokkal. Letartóztatott még egy másik tanuló és ez utóbinnak a nővérét is, a kiket a rendőrség már régóta kerestett. Az elfogottakat Schlüsselburgba vitték. A vizsgálat, a melyet a legnagyobb titokban folytattak, kiderítette, hogy merényletet terveztek a czár élete ellen.

Az anarkista törvény. A francia kormány javaslata az anarkisták ellen, a mely az utóbbi napokban olyan élénken foglalkoztatta a közvéleményt, a következőképen hangzik: 1. Az 1881. júl. 29-iki törvény 24. és 25. sz.ában körülírt kihágások elbírálása a rendőri fenytit bíróságok hatáskörébe utaltatik. 2. A fenti szakaszok által felsorolt eseteken kívül minden olyan egyén, a ki anarkista propagandát üz, másokat személyek és vagyon elleni támadás elkövetésére igtat, a fenytit bíróság el állítandó és 3 hónaptól kezdve 2 évig terjedhető fegyházzal és 100-tól 2000 frankig terjedhető pénzbüntetéssel sújtandó.

3. Az ezen szakaszok alapján elítelt egyénekre vonatkozólag a kiutasítás is kimondandó.

4. Az ezen szakaszok alapján elítelték egész külön helyiségekben zárandók el a nélkül, hogy az által büntetésük időtartamának megrövidítése lehetségesse válne.

5. A jelen törvény által előírt és általában minden anarkista jellegű bűnügyekben a bíróságok a tárgyalás nyilvánosságát részben, vagy egészen felfüggeszthetik. E felfüggesztési rendelet ellen vétők 6 naptól 1 hónapig terjedhető fogsággal és 1000 franktól 10.000 frankig terjedhető pénzbüntetéssel sújtandók.

A törvény indoklása hangsúlyozza, hogy az első szakaszban említett szakaszok vonatkoznak a lopásra, gyilkosságra, rablásra és gyújtogatásra való igazgatásra, még ha a felszólított nem is követné a tett; továbbá a bűnök eltitkolására és a katonaságnak arra való csábítására, hogy ne teljesítse kötelességét. 1893-iki törvény fegyházzal és kiutasítással fenytit azokat, a kik vagyon és személy elleni merénylre igtatnak másokat. De azok az intézkedések nem bizonyultak elég hatályosoknak. Az új törvény e részben nagyobb szigorú állapít meg, s a gyors megtorlást szem előtt tartva, az itélkezést ily ügyekben az esküdtszék kezéből a fenytit bíróságába teszi. Az anarkista propaganda korlátozását fogják elérni az egyes bebtörőzéssel és a bűntitgyi végtárgyalás zárt voltával.

Az anarchizmus Olaszországban. Körülbelöl egy év óta egymást érik a bombamerényletek Olaszországban. Harmincz-nygyven bomba és petárda robbant föl magában Rómában és ha ennek daczára nem lett még általánossá a pánik, ez csak a karabinnierik erélyes közbelépésének köszönhető. A kradinierik képezik Olaszországban a csendőrséget; az olasz rendőrség egészen tehetetlen és mint Crispi olasz miniszterelnök megjegyezte, ez az intézmény végvonaglását éli. Anyi merénylő közül a rendőrség még egyet sem csipelt meg, de egyre másra tartóztat le teljesen ártatlan embereket. Sokszor nagyon komikus elfogásokra vezet az olasz rendőrök ész nélkül való kapkodása. Így a „Fanfulla” ósz munkatársával, a magyar születésű Toll bárával esett meg hogy két szemlét vásárolt a péknél, melyeket papírba burkolva magával vitt a kocsmába. Az öreg báró a rendőrség bombavetőnek nézte és elfogta. Negy óvatossággal bontották fel granus csomagot, a szemlék persze nem robbantak föl, de a szakértők csaknem megpukkadtak nevetéskén a rendőrség fogása felett. Hasonló baleset ért egy művészt, ki papírtölcserben hat tojást vitt haza lakására. Csak az igazi bombákat nem tudják az olasz rendőrök megtalálni. Még Legát, a ki Crispire lött, sem a rendőrök, hanem a miniszterelnök huszára tartóztatta le. A nemzetközi anarchizmus új direktívájáról érdekes dolgokat árult el egy a fogságból nevére kiszabadult elméleti anarchista. A tulajdonképeni modern anarchista-mozgalom Olaszországban 1891-ből datálódik, mikor a capolagói 63 delegátusból álló kongresszus a párt puccokra és lázadásokra való szervezését határozta el. Ugyannaz év május elsején és később Szicíliában és Massá Caprádában már mekódott ez a szervez. Az elavult barrikád és utcahárc helyébe később az ugynevezett individualizmus mód lépett, utjabban pedig legalább az olaszoknál a „rövid fegyver”, a tőr váltotta föl a bombát, mely téren Caseriot illeti a kezdeményezés érdeme.

IRODALOM és MŰVÉSZET.

Ujházi Ede vendégjátéka. Holnap, vasárnap kezd meg Ujházi Ede, a nagy művész, három estére terjedő vendégjátékát. Először abban a műfajban lép föl, a mit a budapesti nemzeti színház nem cultivál, t. i. népszínműben. Ez alkalomból Szigeti-nek „A vén bakancsos és fia: a huszár” című népszínműve kerül színre, melyben Ujházi a vén bakancsost játssza. A többi fő szerepek a K. Gerő Lina, K. Szerémi Giza s a Váradi Miklós kezeiben vannak. — Hétfőn Sudermann „Otthon”-ában lép föl Ujházi és játssza a vén őrnagyot, a mit nálunk premier alkalmával E. Kovács Gyula adott. Kedden utolsó fölléptül „A baba” Szécsi Ferenccz új vigjátéka először kerül színre. Ujházi ebben a mulatságos, a bohózat felé hajló vigjátékban egy nyugalmazott, váltig zsörtölődő, bogaras, nyárspolgár őrnagyot játszik mulattató, ellen-tétül az Otthon tragikus őrnagyának. „A baba” azonban Ujházi remek alakítása mellett vigáság révén is nagy érdeklődésre tarthat számot. Főbb szerepeit Tárnoki Giza, Láng Etel, Góth és Hegedűs játsszák.

NYÁRI SZÍNHÁZ.

Kolozsvárt, vasárnap, 1894. július 15-én.

Ujházi Ede vendégfölléptével.

Vén bakancsos és fia a huszár.

Népszínmű 3 felvonásban.

Kezdeté 7 1/2 órákor, vége 10 előtt.

GYÁSZROVAT.

Báró Györfly Elemér, fiatal tanuló, övének nagy bánátra, hirtelen elhunyt. A korán meghalt ifjú gyászos haláláról a következők szomorújelentést kaptuk: Alóírtak a szív legmélyebb fájdalomával tudatják, hogy Lozsárdi báró Györfly Elemér, a kolozsvári ref. gymnasium VII. oszt. növendéke, szülőinek szeme fénye, nagyanyjának kedvence és mindenki által kiválóan kedvelt jó fia, életének 17-ik évében, teljesen váratlanul jött betegség következtében, jobbjelre szenderült. Hált teteme f. hó 12-ikén az ev. ref. egyház szertartása szerint Apanagyfaluban a családi sírkertben fog örök

nyugalomra helyeztetni. Emléke legyen áldott! nyugalma csendes! Apanagyfal, 1894. július 11-én. Lozsárdi br. Györfly Géza, mint atyja Sáros-magyar-berkeszi Katona Margit, báró Györfly Gézáé, mint anyja. Lozsárdi báró Györfly Zoltán, mint fiúvere. Sáros-magyar-berkeszi özv. Katona Eleké, mint nagyanyja. Sáros-magyar-berkeszi Katona Ilona Gyárfás Endréé és gyermekei, mint nagynénje.

Gagyí Pálffy Antal m. kir. nyugalm. kataszteri felügyelő elhunyt. A halálózásról a következő gyászjelentést kaptuk: Alóírtottak a maguk, valamint számos rokon és jóbarát nevében szomorodott szívvel jelentik, hogy Gagyí Pálffy Antal m. kir. nyugalmazott kataszteri kerületi felügyelő f. hó 13-án reggeli 6 órakor a haldoklók szenteségének áhítatos felvétele után, életének 70-ik, második házasságának 11-ik évében meghalt. Földi maradványai folyó hó 15-én d. u. 1/2 órákor fogtak a róm. kath. egyház szertartása szerint a hídvelei kis-utca 1. számú sarkán házában beszenteltetni és az ev. ág. sírkertben, a családi sírban örök nyugalomra helyeztetni; lelkeért pedig az engesztelő szent-mise áldozat folyó hó 16-án reggeli 10 órákor fog a P. T. minoriták templomában az Egek Urának bemutatni. Mely mindkét végtisztességtételre az ismerősök és jóbarátok szomoruan meghívatnak. Az örök világhosszág fenyekedjék neki: Kolozsvárt, 1894. évi július hó 13-án. Özv. Pálffy Antalné szül. Osztián Kata mint neje. Kovács Ferenccz, Kovács Antal, mint unokaöccse; s családja. Özv. Osztián Mártonné szül. Morvai Józsefa mint anyós. Osztián Kristóf és családja, Osztián Etelka, Osztián Róza, Osztián Berta, mint sógor és sógornők.

Értesítő.

Pánczél Csehen az ev. ref. templomban feláldandó orgona javára Horváth Gábor ev. ref. egyházunk áldozatkész tagja, 600 koronát (300 frt) adományozott. A jó tett önmagában hordozza jutalmát. Fogadja a nemes szívű adakozó, egyháza és temploma iránti áldozat-készségéért „jegyzőkönyvvelismerésünk” mellett, a nyilvánosság előtt is szíves köszönetünket. Ilyen áldozatokban gyönyörködik Isten! — „A jó szívű ember megáldatik.” Miklós József ev. ref. lelkész.

KÖZGAZDASÁG.

Filloxera vizsgálat. Helyi szőlőhegyeinkben és belső kertjeinkben a szokásos évi filloxera vizsgálatot hétfőn, júl. 16-án kezd meg az erre hatóságilag felkelt bizottság Tarnai Mór városi tanácsjegyző és Szentgyörgyi J. Lajos népiszkolai igazgató, mint szakértő személyben. A heti program: Szentgyörgy, Ujhagy. Nádastere s esetleg néhány belső kert. A bizottságot az illető hegy főgazdája s illetve annak helyettese, a gyeplős gazda — s egy ásóval vagy kapával ellátott hegyásztor fogadja a közalkabál s vezeti illetve kíséri a bizottságot tanulmány útjában. Ohajándó, hogy minél számszerűbben vegyenek részt birtokosaink is ez alkalommal, a midőn egyidejűleg az annyira veszélyes szőlőragyáról (peronospora), s más szőlőszőlési és gyümölcsészeti dolgokról is készséggel nyújt fölvilágosítást illetve utasítást praktikus szakértőnk. A hegyek előjárói s illetve belsőkert tulajdonosaink párnappal megelőzőleg értesítetnek a ki szállás felől, hogy így a birtokosság és kellő időben nyheressen értesülést, az igen kívánatos részvétel céljából.

TÁVIRATOK.

A belügyminiszter Erdélyben.

Budapest, július 14. (A „Kolozsvár” eredeti távirata.) Hieronymi belügyminiszter a jövő hét folyamán több napi tartózkodásra az erdélyi országgrészbe utazik. Először Kolozson választói előtt behatárol fog nyilatkozni a politikai helyzetéről és azután meglátogatja Deést, Beszterczét, Tordát, Nagyszeben, Gyulafejérvárt és Dévát.

A földmívelési miniszter.

Budapest, júl. 14. (A „Kolozsvár” eredeti távirata.) A Bud. Corr. jelenti, hogy Festetich Andor gr. képviselőnek földmívelésügyi miniszterré való kinevezése közvetlenül kúszobón áll. Festetich gróf megtartja Miklós Ödönt államtitkárnak. Festetich Andor gr. czenzus alapján förendi-házi tagsági joggal bir.

Egy általános folttszítító szer, mely minden foltot a ruhákból biztosan és alaposan eltávolít, már régóta égető szükségé vált főképen nyáron a világos öltönyök idényében. Egy ilyen kitűnő szer egy angol legújabb találmánya, hozzáértve még, hogy igen olcsó, mert darabja csak 20 kr. Ez „Rosse” általános foltszappana a „rózsá”-val, mely mindenütt gyógyszerárakban, gyógyszár-, rövidáru-, illatszerek és fűszerkereskedésekben kapható. Nagyon csak Visnya Sándor által Pécsent, Kolozsvárt: Csiky Mihály, Gergely Ferenccz, Haraszthy Jenő, Kovács P. és fia, Kovács József, Schuster Emil, Sagesváry és társa, Tarkál Béla urak üzletében egyáltalában, Erdélyben és a szomszédos megyék hasonló üzleteiben és gyógyszerárakban.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: HINDY ÁRPÁD.

Kiadó: AJTAI K. ALBERT.

H I R D E T É S E K.

Első bírósági ítélet a kolozsvári tagosítás ügyében.

2606—1894. sz.
polg.

(413 1—1)

Ő Felsége a király nevében!

A tordai kir. törvényszék, mint az 1893 évi január hó 27-ik napján 2845—893 J. M. sz. alatt delegált bíróság Haller Rezső ügyvédtől képviselt erdélyi rom. cath. status igazgató tanácsának, mint az erdélyi rom. cath. tanulmányi ösztöndíj, és vallás-alapok felügyelő hatóságának továbbá az önként csatlakozott Grf. Beldi Ákos és társainak, felpereseknek, Kolozsvár sz. kir. város összes többi birtokosai alperesek ellen, a Kolozsvári kir. tszékhez 1892 évi december hó 14 napján 9762 urb. sz. a. a Kolozsvár város egész határára nézve az általános tagosítás megengedhetősége iránt támadott tagosítási kérvénye felett, az 1893 évi május hó 15 napján a helyszínen megtartott jegyzőkönyvi tárgyalás valamint a Kolozsvári m. kir. ítélőtáblának 1893 évi július hó 24 napján 3563—893 sz. a. hozott feloldó végzése következtében f. 1894 évi május hó 28 és 29-ik napján a helyszínen jelen sz. a. tagosítást ellenzők részéről Ferenczi Miklós ügyvéddel és Haller Rezső ügyvéddel megtartott jegyzőkönyvi nyomozó tárgyalás alapján, a mai napon tartott nyilvános ülésében következőképpen

ítélt

Szabad királyi Kolozsvár város egész határának általános tagosítását elrendeltetik, mihez képest a tagosítást ellenző alperesek az általános tagosítást kereszttulajdonosként 15 nap alatt különbeni végrehajtás terhe mellett eltérni kötelesek.

A megengedhetőségi eljárásban felmerült hirdetményi és bizottsági költségek 61 frt. 48 kbnan oé. állapítottak meg, mely összeget előlegezi felpereseknek, a Kolozsvár városi összes birtokosok, annak idején költségjárulásaikban leendő betudással megteríteni kötelesek lesznek.

Ezen ítélet jogerőssé emelkedése után, a szabályszerű előmunkálatok hivatalból folyamatba tetettni.

Indokok.

Az általános tagosítás elrendelendő volt, mert a helyszínen ismertetett megtartott nyomozó tárgyalásból kitűnik, hogy Kolozsvár város bel és kül területe összesen 22586 kataszteri holdat és 112 □ ölet foglal magában, és hogy az általános tagosítást kérő eredeti felperesnek, a hozzájuk önként csatlakozott Grf. Beldi Ákos és társai, a tagosítási törvényt nyílt rendelet alapján oda számított községi, egyházi, szóval erkölcsi testületi; a gyámsági és gondnokság alattiak és tárgyalásról kiharadtak birtoka összesen 12472 holdat és 916 □ ölet teszik ki; mihez képest az e szerint kiszámított tagosítást kívánók birtoka, nem csak a törvényben meghatározott egynegyed részt 5646 hold 828 □ ölet kiteszi, hanem azt 6826 holdat és 98 □ ölet felülmúlva, az általános tagosítás megengedhetősége az 1880. évi XLV. t.-cz 6. §-ának harmadik bekezdése alapján feltétlenül kimondandó volt.

A tagosítást ellenzők azon kifogásai, hogy ők a maguk birtokával meg vannak elégedve és más is elégedjék meg az övével, hogy a határ használata 1857-ben közigazgatási uton szabályoztatott; hogy a külvárosi lakosok birtokaitak kertész módra használják és hogy a város közvetlen szomszédságában levő területek majdnem a belső birtokok egyenértékűek, míg ellenben, a távolabb fekvő részek azokkal becsaranyban nem hozhatók; hogy az általános tagosítás elrendelése közigazgatási szempontból meg nem engedhető, mire nézve a helyi viszonyokkal ismeretes szakértőket meghallgatni kérek; továbbá a kiszámítás ellen emelt kifogások is; tekintve, hogy ellenzők képviselője a kiegészítő tárgyaláson beismerte, hogy a hivatalos nyomozásból kitűnik, jelen esetben a tagosítás elrendelésének feltételei megvannak; mint törvény szerint a tagosítás elrendelésének

akadályát nem szolgálhatók bírói tekintetbe vehetők nem voltak.

A határ használatára vonatkozó közigazgatási iratok beszerzése és szakértők meghallgatása, mint az ügy elbírálására döntőleg be nem folyható körülmények mellőzendők voltak.

A megengedhetőségi eljárás hivatalos költségeinek megállapítása az 1893. évi 356. I. M. sz. alatt kiadott eljárási utasítás 136. §. értelmében történt, mely szerint azok a költség előirányzatba foglalandók és előlegező felperesek megtérítendőek lesznek.

A kir. törvényszéknek Tordán, 1894. június 28. tartott üléséből.

P. H.

DOMOKOS ANTAL s. k.,

elnök.

13419—894. Tan.

BATTA s. k.,

jegyző.

Ezen első bírósági ítélet ezennel közhírré tétetik. Kolozsvár sz. kir. város Tanácsának 1894. július 6. án tartott üléséből.

Albach Géza,
kir. tanácsos, polgármester.

ÜZLETNYITÁSI HIRDETÉS.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy helyben,

Belmonostor-utca 12. sz. alatt

Kiss Sándor ur házában, a legválasztékosabb igényeknek is megfelelő

FIÓK-ÜZLETET

nyitottam meg, melyben mindennapi és minőségű **cognac, likör, rum, szesz, szilviorium és seprópa-linka** liter és poharaként is

tiszta valódi borok

a legutányosabb áron kaphatók. A t. közönség kényelmére ugyanott tözsdét is nyitván, a t. közönségnek dohányárak is fognak kiszolgáltatni.

Elárutási helyek:

Belközép-utca 21. (Korbuly ház)

Széchenyi-tér 2. (Székely palota)

Külközép-utca 58. (Dombrowsky L-féle ház.)

Különösen felhívom a t. utazó közönség figyelmét, az általam forgalomba hozott, utazó üvegekben forgalomba hozott cognac és likörökre.

Tisztelettel
Káhn Nátán Samu
regale-bérlő.

(412 1—3)

A Richter-féle Tinct. Capsici comp.
Horgony-Pain-Expeller
Ezen fájdalomcsillapító beázócsés valamennyi község, csúsz és tagszolgáltatásban szenvedő egyéneknek ez uton legyen ajánlólóg emlékeztetőre hozva. Ezen tinktura már 25 év óta, mint legmegbízhatóbb házi- és általános kedvelt és ennélfogva már további ajánlásra nem szorul.
Cséskely ára, üvegenként 40 kr., 70 kr. vagy 1 frt. 20 kr. vagyontalanoknak is lehetővé teszi, ezen kitűnő házi- és általános kedvelt és ennélfogva már további ajánlásra nem szorul.
Béviselés alkalmával a „Horgony” védjegyre ügyelendő, nehogy utazótat adjanak, mert csak a vörös Horgonyval ellátott üvegek valódiak. Ha a valódi Pain-Expeller helyben nem volna kapható, akkor forduljunk a gyártók gyógyszerüzéhez: Richter gyógyszerüzet, az arany országhoz Prágában vagy Török József gyógyszerüzéhez Budapest.

Még csak augusztus hó 31-ig tartó hatóságilag engedélyezett VÉGE LADÁS!

Társas czégünk teljes feloszlása (elválás) czéljából, üzleti ügyeink lebonyolításai annyira sürgőssé váltak, hogy a még mindig dúsan berendezett vászon, fehérnemű, asztalnemű, ágyterítő, pokrócz és menyasszonyi kelengye

raktárunkat, törvényes engedélyezés mellett, kénytelenek vagyunk minden elfogadható pontom áron végkiárulni.

Midőn e rendkívüli olcsóságot a n. é. közönség becses figyelmébe ajánljuk, kérjük e kedvező alkalmat, szükség beálltával, fölháznál.

Vidéki megrendelések legpontosabban eszközöltenek.

Végül kérjük egyuttal a t. adósainkat, hogy a nálunk levő tartozásaikat legrovidebb idő alatt a kellemetlenségek kikerülése végett kiegyenlíteni sziveskedjenek.

Kiváló tisztelettel **GÁMENTZY M. és FOGEL**
Kolozsvárt.

(393 5—16)

Van szerencsém a n. é. közönség szíves figyelmét fölhívni a

Kőbányai

Polgári Sörfőzde Részvénytársaság

SÖRÉRE,

melynek kizárólagos raktára nálam van.

Árak:

1 nagy palack polgári sör (márciusi) 16 kr.
1 nagy palack Szent István (a la Pilsen) 20 kr.
1 nagy palack Barát sör (Bajor módra) 20 kr.

Tisztelettel

Tihanyi Adolf,

fűszer és csemegé kereskedő
Hid-utca 8. sz.

(394 3—5)

Erdélyi raktár: **Diamant-Samuel** nagy porkereskedő Fövén.

1868. év óta bevált szer.

BERGER-féle gyógy-

KÁTRÁNY-SZAPPAN

orvosi tekintélyek által ajánlva, Európa legtöbb államában fényes sikerrel alkalmaztatik

mindennemű bőrkütegek

ellen, nevezetesen idült pikkely-sömör, kosz és elődai kütegek, ugyancsak orr-orr-ség, ótvár, fagydag, láb-izsada, fej- és székeltörp ellen. A Berger-féle kátrányszappan tartalmazza a fa-kátránynak 40 %-át és minden egyéb, a kereskedelemben előforduló kátrányszappantól lényegesen különbözik. Csak azok elkerülése végett határoztam Berger-féle kátrányszappant megrendelésre és az ismert védjegyre való figyelmeztetést kérek. Idült bőrbetegségekkel sikeres alkalmaztatik a kátrányszappan helyett a

Berger-féle gyógy-kátrány-kénszappan. Azon, quellen ezek jobban távolítanak, csak a Berger-féle kátrány-kénszappan keresendő; miután a külföldi utazatok hatástanoknak bizonyulnak. A gyengébb kátrányszappan az arcból tisztítatlanságai

eltávolítására, a gyermekeknek valamennyi fejbetegségei ellen felmentatlan birtokosok morádó és fűrészsappan mindennapi használatul szolgál

Berger-féle glicerín-kátrányszappan

30% glicerint tartalmaz és finom illattal.

Ár minden fajta használati tisztáltsággal együtt 35 kr.

A fenti Berger-féle szappanokból különösen kiemelendő: **Dencze-szappan** a bőr simítására, **berax-szappan** pattanások ellen, **carboll-szappan** a bőr simítására, **hüvellyel** és mint fertőtlenítő szappan, **lethyl-szappan** rheuma és arcvérzés ellen, **szepi-szappan** igen hasznos, **Tannin-szappan** lázadás és hajkiváltás ellen; **fog-szappan** a legjobb fogtisztító szer. A fenti Berger-féle szappanokat illetőleg utalunk a rópiratokra. Csak Berger-féle szappanokat kell kérni, miután semmilyen használati utasítások vannak. Gyár és fiktár: **G. E. H. & Comp. Tropan.** Erdélyi kitétele a nemzetközi gyógyszerkiállítás Bécsben 1883.

Erdemjellet kitüntetések a nemzetközi gyógyszerkiállítás Bécsben 1883. (161 9—12)

Raktárak Kolozsvárt: Biró János, Wolff J., Ember Bogdán, Székely Miklós, d. Hintz J. és Tanács J. gyógyszerészek uraknál; továbbá Beszterczen, Szászvárszékben és minden erdélyi gyógyszerüzetben.

Gyors és biztos segítség gyomorhajók s azok következményei ellen.

Az egészség fentartására, az életnek és ennek folytatására a vérnek tisztítására és tiszta állapotban való fentartására és a jó emésztés elősegítésére a legjobb s leghatékonyabb szer a már is mindenütt ismeretes és kedvelt

életbalszam Dr. ROSA-tól.

Ezen életbalszam a legjobb s leggyógyhatásosabb győrfüvekből a leggondosabban van készítve s különösen minden emésztési bajok, gyomorgörög, étvágyhiány, savanyú felbőgés, vértelenség, aranyes bajok stb. stb. ellen teljesen hatásosnak bizonyult. Ily kitűnő hatásai következtében ezen életbalszam egy bizonyult, megbízható házi- és általános kedvelt. **Ára egy nagy üveggel 1 frt, kis üveggel 50 kr.** Elismerő iratok ezek bárkinek betekintés végett rendelkezésre állnak.

Óvás! Hamisítások elkerülése végett, hogy az egyedül általam, az eredeti utasítás szerint készített „Dr. ROSA-féle életbalszam” minden üvege-kéje két burkolva van esomogolva, melynek hosszoldalán „Dr. ROSA életbalszam” a fekete sashoz” címzett, a gyártó: **FRAGNER B. Prága 205—III.** Német, cseh, magyar és francia nyelven olvasható, széles felelő pedig az ide nyomott védjegy látható.

Dr. ROSA életbalszama va ódián kapható csak a készítő

FRAGNER B.

főraktárban, gyógyszerüzet „a fekete sashoz” Prágában 205—III. és **BUDAPESTEN** Török József ur gyógyszerüzetnél, király-utca 12. sz., Budai Emil ur városi gyógyszerüzetében a városház-téren.

Az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb gyógyszerüzetében van raktár ezen életbalszamból.

Ugyanott kapható:

„prágai általános házi-kenőcs”

több ezer hálynyilatkozattal elismert biztos gyógyszer, minden gyuladások, sebek és gennyedések ellen. Ezen kenőcs biztos eredménnyel használható a női emlő gyuladásánál, a tej tespedésénél s az emlő megkeményedésénél szüléskor, kelevényél, vérdaganatoknál, gennyes fakadatoknál, pokolvárnál, körömgögnél, az ugynevezett körömféregnél, elkenyendezéssel, felfuadásoknál, mirigydaganatoknál, szirdaganatoknál, éréketlen tagoknál stb. Minden gyuladást, daganatot, elkenyendezést, felfuadást a legrovidebb idő alatt eltávolít; s ahol már gennyedések mutatkoznak, ott a daganatot legrovidebb idő alatt fájdalom nélkül felszívja, kiteríti és kigyógyítja.

Kapható 25 és 35 krajczáros szelencékben.

Óvás! Miután a prágai általános házi-kenőcs sokszorútnozzák, mindenkit figyelmeztetek, hogy ez eredeti utasítás szerint csak nálam lesz készítő s csak akkor valódi, ha a sárga ércszelence, melynyomvak) és két kartonban — melyen az ide nyomott védjegy látható — burkolva van.

HALLÁSI BALZSAM, a legbizonyosultabb, számtalan próbát által legbiztosabban elismert szer a nehezhallás kigyógyítására s az egészen elvesztett hallási tehetőség vissza-nyerésére. Egy üveg ára 1 frt.

(651 20—26)

BORSZÉK

(Csik vármegye, Erdély.)

Elsőrangú gyógyfürdő 900 m. (2750 láb) magasságban, beláthatatlan ősfenyveseknek alsóbb szerte-vezetektől mentes régiójában.

Borszék gyógytényezői: havasali klímája, tiszta ozondús levegője, páratlanul gazdag bőségű, kitűnő gyógyerejű vasas- és más vegyi összetételű borviz ivókutai, számtalan szénsavas hideg lófogó-fürdői vasas lápfürdők, szénsavas melegített kádfürdők, jól berendezett hidegvíz-gyógyintézet, massage és villamozás.

Borszék a hazai és külföldi orvosi tekintélyek által javallva van: mindennemű vérszegénységnél, sápadtkórnál, gyomor- és belbántalmak-, emésztési zavaroknál; a vese s hólyag idült bántalmánál; tudóveszes testalkatuknál föllépő száraz köhéscélés, vérköpés, tüdőcsúshurut, idült hörög és gégehurut ellen; idegbajoknál, női betegségeknek, tulhízás, scrofula, rheuma, közsvény ellen, izzadmányok felszívására és ugyis, mint hatalmas edző, erősítő.

Borszék kitűnő üdítőhely. Egyetlen fürdő sem dícselkedhet közel és távolban annyi kellemes kiránduló helylyel, mint Borszék.

Borszéken a fürdőidény kezdete június 15. s vége szept. 15.

Utazás Borszékre: A borszéki fürdővendégek szállítást gyorskocsi vállalat eszközli, melynek kényelmes fogatai az ujabban kötött szerződés értelmében, a szászregeni vasuti állomástól Borszékig és Borszéktől vissza Szász-Régen egy nap alatt, váltott lovakkal meghalás nélkül szállítják a vendégeket. E gyorskocsik július 1-től aug. 31-ig (főidény) még vendég hiányában is naponta közlekednek. A jun. 15—30 és szept. 1—15. (elő és utóidény) szintén a gyorskocsi-vállalat van a vendégek szállítására kötelezve.

A gyorskocsikra (egyes ülés, vagy egész kocsi) előjegyzést tehetni vállalkozóknál. Levél- és sürgőnyozim: **Miklós Görög Szász-Régen. Viteldíjak szabályozvák.**

A világhírű borszéki borviz modern töltő-gépek által fölfogva, dugaszoltatva, őserje teljében hozatik forgalomba. A borvizre vonatkozó megrendelések **Lázár és Verzár czéghez Brassó** intézendők, mint kizárólagos elárutóknak, mely czég a rendelményeket a borszéki és helyi raktárakból készséggel, jutányos áron kiszolgáltatja.

Magánosok kisebb megrendeléseit alattirt igazgatóság is teljesíti. Minden megkeresésre prospektussal, kimerítő értesítéssel szolgál az igazgatóság, vagy **dr. Szilvássy János** fürdőorvos.

Posta és távirda helyben.

Borszék, 1894. május hó.

(319 12—15)

A fürdő és üzlet igazgatósága.

Eisele József
RÉZ-, ÉRCZMŰ- ÉS GŐZKAZÁNGYÁR
BUDAPEST, V., Külső váci-út 138.

Ajánlja modern és a mai követelményeknek megfelelő szerszámok, készülékek, valamint

hydraulikus szögecselő gépekkel kitűnően berendezett gyárat, bármely szerkezetű és nagyságú gőzkazánok szállítására, szintgy minden másnemű kazánok, csatlakozások, mint tartályok, vasszerkezetek, kémények stb. készítésére.

Különlegességek:
Steinmüller-féle szab. vízcsöves gőzkazánok
20 légköri használati fesznyomásig

FELSZERELÉSEK
gőzkazánletelek, gépek, gőz- és vízvezetékek számára pontosan készítettnek s azokból nagy rakományok állnak rendelkezésre. Teljes szesz-, ezukor- és vegyszeti gyárberendezések elvállaltatnak s legszakszzerűbb készíttetnek.

(834 15—26)